

แนวปฏิบัติที่ดี*ในการเรียนการสอนผ่าน e-Learning

สาขาวิชาศิลปศาสตร์

ด้านผู้สอน

- ที่ชัดเจน
1. มีการกำหนดปฏิทินการเรียนการสอนแต่ละชุดวิชาในแต่ละภาคการศึกษา
 2. มีการปฐมนิเทศเพื่อให้รายละเอียดแก่ผู้เรียน ดังนี้

2.1 วิธีการเรียน

2.1.1 หัวข้อที่จะเรียน

2.1.2 คำอธิบายชุดวิชา

2.1.3 วัตถุประสงค์

2.1.4 โมดูลประกอบชุดวิชา

- วิธีการปฏิสัมพันธ์กับผู้สอน
- วิธีการประเมินผลสัมฤทธิ์

2.2 กำหนดการส่งกิจกรรม

2.2.1 กำหนดวันปฏิสัมพันธ์แบบเรียลไทม์กับผู้เรียน

2.2.2 กำหนดวัน/เวลาในการส่งกิจกรรมแต่ละกิจกรรม

3. มีการเตรียมเนื้อหาแต่ละหัวข้อโดยกำหนดเป็นโมดูลรายละเอียดของเนื้อหาที่เตรียมควรเหมาะสมกับลักษณะและจุดมุ่งหมายของโมดูล ได้แก่ เป็นสื่อเสริม เป็นสื่อหลัก

4. ตรวจสอบความครบถ้วนของรายชื่อผู้เรียนที่ลงทะเบียนเรียนและให้ผู้เรียนแต่ละคนป้อนโปรไฟล์ (**profile**) ของตนเองเพื่อเป็นการทำความรู้จักระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนและระหว่างผู้เรียนด้วยกันเอง

5. มีการเตรียมความพร้อมผู้เรียนด้านทักษะการเรียนรู้ออนไลน์ โดยกำหนดชุดวิชาบังคับให้ลงทะเบียนเรียนก่อนชุดวิชาอื่นๆ (**pre-requisite**) ที่มีการเรียนการสอนออนไลน์ เช่น ชุดวิชา 14111 ทักษะการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเอง (แขนงภาษาอังกฤษ สาขาวิชาศิลปศาสตร์)

6. มีการประกาศแจ้งเตือน (announcement) เป็นระยะๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอน เช่น กำหนดการเรียนแต่ละ โมดูล กิจกรรมใหม่ ใกล้เคียงกำหนดเวลาส่งกิจกรรม แหล่งความรู้เพิ่มเติม เป็นต้น

7. มีการกระตุ้นให้ผู้เรียนเข้ามาทำกิจกรรมและส่งงาน ตามที่กำหนด โดยใช้ช่องทางต่างๆ เช่น e-mail SMS

8. มีช่องทางให้ผู้เรียนปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนได้ตลอดเวลา 24 ชั่วโมง ในเรื่องต่างๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือ เช่น การทำงานกลุ่ม การส่งกิจกรรมให้ทันตามกำหนดคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาและกิจกรรม ปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับการเรียน

9. ตรวจสอบติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนจากกิจกรรมที่ส่งและจากช่องทางในข้อ 7 (ถนอมพร เลาหจรัสแสง, 2556)

10. สร้างวินัยให้แก่ผู้เรียนและสร้างลักษณะนิสัยใฝ่รู้ ใฝ่เรียน เช่น มีการกำหนดการส่งกิจกรรมที่เคร่งครัด (ถนอมพร เลาหจรัสแสง, 2556) การมอบหมายงานที่ต้องศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม การฝึกนักศึกษาให้ตั้งคำถามในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา เป็นต้น

11. มีส่วนป้อนกลับ (feed back) ในกิจกรรมต่างๆ ที่มอบหมายให้ผู้เรียนทำส่งเป็นระยะ ๆ ส่วนป้อนกลับ ได้แก่ คำแนะนำ คำติชม เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อผู้เรียนจะได้ทราบถึงจุดบกพร่องหรือจุดอ่อนของตนเอง

12. อาจารย์ผู้สอนต้องสามารถสละเวลาในการตอบคำถามหรือแก้ไขปัญหาของนักศึกษาได้ เนื่องจากการเรียนการสอนออนไลน์เป็นพันธกิจ 24 ชั่วโมงต่อวัน ตลอด 7 วัน โดยไม่มีวันหยุด นักศึกษาจะติดต่อเข้ามาตลอดเวลา เมื่ออาจารย์ผู้สอนว่างจากภารกิจประจำควรเข้าตรวจสอบทุกช่องทางที่เปิดให้มีการสื่อสารว่ามีคำถามจากนักศึกษาหรือไม่ อย่างไรก็ตามอาจารย์ผู้สอนสามารถฝึกหัดในนักศึกษา รู้จักรอคอยคำตอบได้ด้วย

13. อาจารย์ผู้สอนควรตระหนักว่าการสื่อสาร โดยการเขียนอาจไม่สามารถสื่อสารภาษาท่าทางได้ ดังนั้นอาจมีการเข้าใจผิดกันได้หากผู้เขียนไม่ระมัดระวัง การตอบคำถามนักศึกษาจึงควรระมัดระวังที่จะทำให้นักศึกษาเข้าใจเจตนาของผู้ส่งสาร
ผิดพลาด (Online Teaching and Learning: Challenges and Rewards โดย Prof. Beryl Cox Pittman, Prague: IJAS Conference, 28 May 2013)

14. ปรับบทบาทจากผู้ให้ความรู้เช่นเดียวเป็นผู้ให้บริการ และปรับทัศนคติว่าอาจารย์ผู้สอนเป็นผู้ตัดสินทุกอย่างที่เกิดขึ้นในคอร์สทั้งหมด และรับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของนักศึกษาเท่าที่สามารถทำได้ เนื่องจากคำวิพากษ์วิจารณ์ของนักศึกษาส่วนใหญ่เป็นกระจกสะท้อนภาพการเรียนการสอนจากมุมมองของนักศึกษา

15. มีคำอธิบายงานและเกณฑ์การทำงาน การกำหนดคะแนนในงานที่ให้ นักศึกษาทำอย่างละเอียดชัดเจน เนื่องจากเป็นการเสริมแรงให้นักศึกษาตั้งใจทำงาน

16. พยายามกำหนดงานหรือกิจกรรมที่จะทำให้ นักศึกษาต้องมีปฏิสัมพันธ์ ทั้ง 3 ด้านอย่างสมดุลกัน ได้แก่ การปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับเนื้อหาวิชา ระหว่างผู้เรียนด้วยกันเอง และระหว่างผู้เรียนกับอาจารย์ผู้สอน

17. มีการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการเรียนการสอนออนไลน์/คุณภาพการเรียนการสอนออนไลน์

ด้านสื่อ

1. ควรเลือกและออกแบบสื่อที่ช่วยให้ผู้เรียนใช้งานง่าย
2. เนื้อหาในสื่อควรมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องให้ทันสมัย
3. ขั้นตอนการปรับปรุงเนื้อหาในสื่อง่าย ไม่ซับซ้อน ผู้สอนสามารถทำได้ด้วยตนเอง
4. การนำเสนอเนื้อหาต้องช่วยในการประมวลสารสนเทศของผู้เรียนเพื่อให้เกิดความคงทนในการจดจำและการเรียนรู้ได้ดีขึ้น
5. สื่อที่ใช้ต้องช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงเนื้อหาได้ตามต้องการและตามจังหวะของตนเอง
6. มีกิจกรรมที่ผู้เรียนสามารถปฏิสัมพันธ์กับกิจกรรมได้ สามารถตรวจสอบความเข้าใจด้วยตนเอง
7. มีกิจกรรมที่เป็นลักษณะการทำงานร่วมกัน เช่น การอภิปราย การแสดงความคิดเห็นกับอาจารย์ผู้สอน วิทยากร และเพื่อนร่วมชั้นเรียน

8. การคัดลอกคอร์สเดิมเพื่อตั้งคอร์สในภาคการศึกษาใหม่ ควรตรวจสอบรายละเอียดและแก้ไขสิ่งที่มีการโพสต์ไว้เดิมที่ไม่เข้ากับสถานการณ์ใหม่ เช่น ในคอร์สเดิมอาจมีการประกาศให้นักศึกษาสามารถขยายเวลาส่งงานในโมดูลใดโมดูลหนึ่ง ซึ่งใช้ไม่ได้กับการกำหนดเวลาในคอร์สใหม่

9. หมั่นตรวจสอบการแสดง link ต่างๆ เพื่อเป็นแหล่งการเรียนรู้เพิ่มเติม (Supplementary Resources) สำหรับให้ผู้เรียนเข้าไปศึกษาค้นคว้า เนื่องจากเมื่อเวลาผ่านไป URL เดิมอาจใช้ไม่ได้ หรืออาจมีการเปลี่ยนแปลงข้อมูลซึ่งไม่ตรงกับความต้องการที่จะให้นักศึกษาเรียนรู้

10. สื่อที่ใช้ควรมีฟังก์ชันเกี่ยวกับช่องทางการติดต่อสื่อสารกับอาจารย์ผู้สอน ในกรณีที่นักศึกษามีปัญหามากกว่า 1 ช่องทาง เพราะหากช่องทางใดช่องทางหนึ่งเกิดใช้ไม่ได้ นักศึกษาอาจใช้ช่องทางอื่นแทน

ด้านการสนับสนุน

1. มีนโยบายและแผนการดำเนินงาน **e-Learning** ที่ชัดเจนในระดับองค์กร/หน่วยงาน
2. มีการจัดสรรทรัพยากรสนับสนุนอย่างเพียงพอ
3. มีการกำหนดให้การเรียนรู้การสอน **e-Learning** เป็นภาระงานเทียบเท่ากับการเรียนการสอนปกติ
4. มีนักเทคนิคที่พร้อมให้ความช่วยเหลือทั้งอาจารย์ผู้สอนและผู้เรียนตลอดเวลา (**Group Joseph, 2007**)
5. มีผู้ช่วยสอนให้ความช่วยเหลือแก่ผู้สอนในด้านการตรวจกิจกรรม
6. มีผู้ช่วยสอนให้ความช่วยเหลือแก่นักศึกษาเกี่ยวกับการทำกิจกรรม

บรรณานุกรม

- ถนอมพร เลาหจรัสแสง *Best Practice in Teaching with e-Learning* คู่มืออาจารย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ด้านการสอนด้วย e- Retrieved on May 15, 2013 from http://www.are.cmu.ac.th/it_clinic/doc/12.pdf
- Group Joseph, (2007) *industry Best Practices for eLearning Development* Retrieved on May 15, 2013 from www.catavo.com/documents/elearning-best-practices.pdf
- “*Making e-Learning. Successful. A collection of articles on e-learning best practice and experience*” Retrieved on May 15, 2013 from www.elearnity.com/A555F3/research/...nsf/.../revwp2.PDF